

**Odpowiedzi do zadań zamieszczonych w arkuszu 2.
egzaminu maturalnego z języka polskiego
4 MAJA 2023
opracowane przez ekspertów Nowej Ery**

UWAGA: W komentarzach eksperci przygotowali listę przykładowych lektur obowiązkowych i kontekstów, do których można było się odwołać. Mogą one różnić się od Twoich, ale pamiętaj, że to jedynie przykładowe utwory. Inne poprawnie wybrane i przywołane lektury oraz konteksty zostaną również ocenione przez egzaminatorów zewnętrznych.

Część 3. Wypracowanie

Zadanie 18. (0–35)

Wybierz **jeden** z poniższych tematów i napisz wypracowanie.

- W wypracowaniu **rozważ problem** podany w temacie. Przedstaw również **swoje zdanie** i je **uzasadnij**.
- W rozważaniach przedstaw **argumenty**, odwołując się do **utworów literackich** oraz do wybranych **kontekstów** (np. historycznoliterackiego, literackiego, biograficznego, kulturowego, religijnego, mitologicznego, biblijnego, historycznego, filozoficznego, egzystencjalnego, politycznego, społecznego).
- Jednym z utworów literackich musi być **lektura obowiązkowa**, wybrana spośród lektur wymienionych na stronach 3 i 4 tego arkusza egzaminacyjnego.
- Twoja praca powinna liczyć co najmniej **300 wyrazów**.

Temat 2.

Co sprawia, że człowiek staje się dla drugiego człowieka bohaterem?

W pracy odwołaj się do:

- **wybranej lektury obowiązkowej** – utworu epickiego albo dramatycznego
- **innego utworu literackiego** – może to być również utwór poetycki
- **wybranych kontekstów**.

KOMENTARZ DO TEMATU 2.

W wypracowaniu należało:

- a) rozważyć problem określony w poleceniu: co sprawia, że człowiek staje się dla drugiego człowieka bohaterem, i zwrócić uwagę na formę pytania oraz jego istotę: co sprawia... czyli znalezienie przyczyny, która sprawia, że w taki, a nie inny sposób zaczynamy postrzegać drugiego człowieka, zaczynamy go widzieć i określać jako bohatera.
- b) sformułować stanowisko wobec problemu wskazanego w poleceniu, np.:
  - *niezwykłe i odważne postępowanie sprawia, że patrzymy na drugiego człowieka jak na bohatera;*
  - *podziw i sympatia sprawiają, że patrzymy na drugiego człowieka jak na bohatera*
- c) odwołać się do dwóch utworów literackich – wybranej lektury obowiązkowej i innego utworu literackiego (to mogła być również druga lektura obowiązkowa)

Spośród lektur ukazujących *przyczyny postrzegania drugiego człowieka jako bohatera* można było wybrać np.:

- **Homer *Iliada*** – odwaga, męstwo i honor w postawie Hektora, które budziły podziw i sprawiły, że był postrzegany nie tylko przez Trojan, lecz także przez przeciwników jako wielki bohater, zwłaszcza kiedy przystąpił do pojedynku z Achillesem uważanym za niezwyciężonego
- **Adam Mickiewicz *Dziady cz. III*** – postawa matki Rollisona, która wzbudziła podziw swoją odwagą, kiedy ośmieliła się stanąć przed Senatorenem i najpierw prosić o łaskę dla syna, a potem rzucić mu w twarz oskarżenia
- **Juliusz Słowacki *Lilla Weneda*** – odwaga i poświęcenie Lilli Wenedy, która udała się do zamku wrogów, aby ocalić ojca, gotowość oddania za niego życia sprawiła, że nawet Lechici zaczęli patrzeć na nią z podziwem i doceniać jej bohaterstwo
- **Henryk Sienkiewicz *Potop*** – Oleńka Billewiczówna zmienia stosunek do Andrzeja Kmicica i patrzy na niego jak na bohatera, kiedy po powrocie szlachty do Lubicza odczytany zostaje list króla Jana Kazimierza obwieszczający czyny Babinicza
- **Gustaw Herling-Grudziński *Inny świat*** – Michał Kostylew, na którego narrator patrzy z podziwem z powodu jego bohaterstwa, nie pozwolił się złamać

sowieckiemu systemowi, wolał cierpieć (opalenie ręki w ogniu), niż poddać się bez walki

- **Albert Camus *Dżuma*** – Tarrou patrzy z podziwem na doktora Rieux i uważa go za bohatera, nie tylko dlatego, że ten z poświęceniem ratuje chorych na dżumę, lecz także dlatego, że potrafi poświęcić swoje prywatne sprawy dla dobra ogółu

d) przywołać co najmniej dwa konteksty

Spośród kontekstów, które pozwalały rozważyć zagadnienie w szerszej perspektywie, można było wybrać, np.

- **kontekst historycznoliteracki** – np. cechy epoki romantyzmu w kontekście walki o wolność narodu, kreacje postaci bohaterskich, budzących podziw i uznanie w oczach innych jako cecha literatury romantycznej
- **kontekst literacki** – portrety innych bohaterów z czasu wojny (np. bohaterowie z *Kamieni na szaniec* Aleksandra Kamińskiego) jako dopełnienie i rozwinięcie modelu bohaterów literackich, którzy budzą podziw i uznawani są przez innych za bohaterów (uwaga: jako kontekst literacki można wykorzystać też inne lektury spośród wymienionych w punkcie c)
- **kontekst psychologiczny** – ocena postaw innych ludzi jako zjawisko psychologiczne i społeczne; skłonność do porównań postawy własnej i innych; wpływ sympatii na fascynację innym człowiekiem jako przyczyna uznania go za wzór, idola, bohatera

Przy ocenianiu pracy egzaminatorzy wezmą pod uwagę kompozycję wypowiedzi. W wypracowaniu należało:

a) we wstępie

- nawiązać do tematu (np. wyjaśniając pojęcia kluczowe:..., lub zarysowując tło poprzez wprowadzenie kontekstu...)
- sformułować stanowisko w postaci tezy

b) w rozwinięciu

- przedstawić argumentację uzasadniającą przyjęte stanowisko, wynikającą z funkcjonalnej analizy i interpretacji wybranej lektury obowiązkowej oraz innego tekstu literackiego (pamiętać o odwołaniu do konkretnych fragmentów utworów), wzbogaconej co najmniej dwoma kontekstami

c) w zakończeniu

- podsumować swoje rozważania – sformułować wnioski końcowe potwierdzające przyjętą tezę